

Кукмара муниципаль районның Мәмәшир авыл жирлеге Советы

КАРАР

09.06.2021 ел

№ 9

Татарстан Республикасы Кукмара
муниципаль районның Мәмәшир авыл
жирлеге муниципаль берлегендә
ициативалы проектларны тәкъдим итү,
керту, тикшерү һәм карау Тәртибен раслау
турында

«Россия Федерациясенде жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 26 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районның Мәмәшир авыл жирлеге муниципаль берлеге Уставының 15.1-23 статьяларына таянып, Кукмара муниципаль районның Мәмәшир авыл жирлеге Советы карап бирде:

1. Татарстан Республикасы Кукмара муниципаль районның Мәмәшир авыл жирлеге муниципаль беремлегендә ициативалы проектларны тәкъдим итү, керту, тикшерү һәм карау Тәртибен күшүмтада бирелгән тәртиптә расларга.

2. Әлеге каарны Интернет мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарырга, шулай ук Кукмара муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырырга.

Жирлек Башлыгы:

И.Г.Әхмәтҗанов

**Мәмәшир авыл жирлеге муниципаль берәмлекендә инициативалы
проектларны тәкъдим итү, көртү, тикшерү һәм карау
ТӘРТИБЕ**

1 бүлек. Гомуми нигезләмәләр

1 статья Әлеге Тәртипне җайга салу предметы

1. Әлеге Тәртип Россия Федерациясе Конституциясе, «Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон һәм Мәмәшир муниципаль берәмлеге Уставы нигезендә инициативалы проектларны тәкъдим итүгә, көртүгә, фикер алышуга, карауга, шулай ук аларны конкурс нигезендә сайлап алуға бәйле барлыкка килә торган мөнәсәбәтләрне җайга сала.

2. Татарстан Республикасы бюджетыннан бюджетара трансферлар исәбеннән финанс ярдәме алу өчен күрсәтелә торган инициативалы проектларны тәкъдим итү, тикшерү, карау һәм сайлап алу белән бәйле мөнәсәбәтләргә әлеге Тәртипнең нигезләмәләре, әгәр Татарстан Республикасы законы һәм (яисә) башка норматив хокукий акты белән һәм алар нигезендә кабул ителгән Мәмәшир авыл Советы каарларында башкасы каралмаган булса, файдаланылмый.

2 статья. Инициативалы проектлар

1. Инициативалы проект дигендә әлеге Тәртиптә Кукмара муниципаль районы Мәмәшир авыл жирлеге халкының жирле әһәмияттәге мәсьәләләрне яисә жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукуы бирелгән башка мәсьәләләрне хәл итү буенча Кукмара муниципаль районы Мәмәшир авыл жирлеге яисә аның өлешендә яшәүчеләр өчен өстенлекле әһәмияткә ия чараларны гамәлгә ашыру турында тәкъдиме анлашыла.

2. инициативалы проектта түбәндәге белешмәләр булырга тиеш:

- 1) Кукмара муниципаль районының Мәмәшир авыл жирлеге халкы яисә аның өлеше өчен өстенлекле әһәмияткә ия булган проблеманы тасвиrlау;
- 2) күрсәтелгән проблеманы хәл итү буенча тәкъдимнәрне нигезләү;
- 3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның көтелгән нәтижәсен (көтелгән нәтижәләрен) тасвиrlау;
- 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруга кирәклө чыгымнарны алдан исәпләү;
- 5) инициативалы проектны гамәлгә ашыруның планлаштырыла торган сроклары;

3

6) әлеге проектны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның планлаштырыла торган (мөмкин булган) финанс, мөлкәт һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында белешмәләр;

7) инициатив түләүләрнең планлаштырыла торган құләменнән тыш, әлеге акчаларны инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен файдалану күзде тотылган очракта, Кукмарा муниципаль районының Мәмәшири авыл жирлегенен бюджет чаралары құләменә құрсәтү;

8) Кукмарा муниципаль районының Мәмәшири авыл жирлеге территориясенә яисә аның чикләрендә инициативалы проект гамәлгә ашырылачак өлешен әлеге Тәртипнең 3 статьясы нигезендә құрсәтү;

3. инициативалы проект әлеге статьяның 2 өлешендә каралған белешмәләре булган проектны тасвирлауны үз эченә ала, аңа инициаторы буенча график һәм (яисә) таблицалы материаллар күшымта итеп берелергә мөмкин.

3 статья. Халық мәнфәгатьләрендә инициативалы проектлар гамәлгә ашырыла ала торган территориине билгеләу

1. Инициативалы проектлар тулаем Кукмарा муниципаль районының Мәмәшири авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендә, шулай ук түбәндәге территорияләрдәге халық мәнфәгатьләрендә гамәлгә ашырылырга мөмкин:

- 1) торак пункт;
- 2) торак пунктлар төркеме;

2. Жирле әһәмияттәге аерым мәсьәләләрне (жирле үзидарә органнарына хәл итү хокукуы бирелгән башка мәсьәләләрне) хәл итү һәм (яисә) Мәмәшири авыл башкарма комитеты чаралары белән (шул исәптән муниципаль программаны раслау турындагы чарар белән) аерым муниципаль программаларның чараларын үтәү буенча инициативалы проектларны гамәлгә ашыру максатларында Мәмәшири авыл жирлеге территориясен өлешләргә (округларга) бүлү чаралырга мөмкин. Құрсәтелгән очракта инициативалы проектлар Кукмарा муниципаль районының Мәмәшири авыл жирлеге территориясенен (округының) тиешле өлеше чикләрендә тәкъдим ителә, тикшерелә һәм гамәлгә ашырыла.

Бүлек 2. Инициативалы проектларны тәкъдим итү һәм тикшерү **4 статья. Проект инициаторлары**

1. Инициативалы проектны кертү инициативасы белән түбәндәгеләр чыгыш ясарга хокуклы:

- 1) уналты яшькә житкән һәм Кукмарा муниципаль районы Мәмәшири авыл жирлеге территориясенә яшәүче кимендей үн⁴ граждан булган инициатив төркем (алга таба – инициатив төркем);
  - 2) территориаль ижтимагый үзидарә органнары;
  - 3) авыл торак пунктының старостасы;
2. Әлеге статьяның 1 өлешендә құрсәтелгән затлар (алга таба – проект инициаторлары):

- 1) инициативалы проект әзерлиләр;
- 2) инициативалы проект буенча фикер алышуны оештыралар яисә әлеге бүлек нигезләмәләре нигезендә инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклауны тәэммин итәләр;
- 3) инициатив проектны Мәмәшири авыл башкарма комитетына кертәләр;
- 4) инициативалы проектны гамәлгә ашыруны контролъдә тотуда катнашалар;
- 5) башка хокукларны гамәлгә ашыралар һәм әлеге Тәртиптә билгеләнгән һәм аның нигезендә кабул ителгән Кукмара муниципаль районның Мәмәшири авыл жирлегенең башка норматив хокукый актларында билгеләнгән бурычларны башкарапар.

3. Инициатив төркем төзү һәм аның тарафыннан әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар кабул итү беркетмә белән рәсмиләштерелә. Беркетмәнен формасы Мәмәшири авыл башкарма комитеты тарафыннан раслана.

4. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар территориаль ижтимагый үзидарә уставы нигезендә территориаль ижтимагый үзидарә органнары булып торучы проект инициаторлары тарафыннан кабул ителә.

5. Әлеге статьяның 2 өлешендә күрсәтелгән мәсьәләләр буенча каарлар ижтимагый берләшмәләр булып торучы проект инициаторлары тарафыннан аларның гамәлгә кую документлары нигезендә кабул ителә.

5 статья. Инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнар фикерен ачыклау

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган Кукмара муниципаль районның Мәмәшири авыл жирлеге халкы яисә аның өлешенең халкы тарафыннан хупланырга тиеш.

2. Проектның инициаторы түбәндәге формаларда инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерләрен ачыклауны оештыра:

- 1) гражданнар жыенеңдә инициативалы проектны карау;
- 2) гражданнар жыелышында яисә конференциясендә, шул исәптән территориаль ижтимагый үзидарәне гамәлгә ашыру мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышында яисә конференциясендә инициативалы проектны карау;
- 3) гражданнардан сорашиб белешү үткәрү;
- 4) инициативалы проектны хуплап, гражданнарның имзаларын жыю.

3. Проектның инициаторы инициативалы проектка ярдәм итү мәсьәләсе буенча гражданнарның фикерен ачыклауның берничә төреннән файдалану турында каар кабул итәргә хокуклы.

6 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы

1. Инициативалы проектны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнар жыелышы (алга таба – жыелыш) проект инициаторы каары буенча билгеләнә

hем үткәрелә.

2. Жыелыш Кукмара муниципаль районның Мәмәшир авыл жирлегенең анда яшәүчеләр мәнфәгатьләрендә инициативалы проектны гамәлгә ашыру планлаштырыла торган территориисе өлешендә үткәрелә. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру Кукмара муниципаль районның Мәмәшир авыл жирлеге халкы мәнфәгатьләрендә планлаштырылса, Кукмара муниципаль районаны Мәмәшир авыл жирлеге территориисенең төрле өлешләрендә берничә жыелыш уздырылырга мөмкин.

3. Жыелышта уналты яшькә житкән тиешле территориядә яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

1) Жыелыш кара-каршы (очная) фикер алышу формасында уздырыла – көн тәртибе hем тавыш бирүгә куелган мәсъәләләр буенча каарлар кабул иту мәсъәләләре буенча фикер алышу өчен халыкның уртак катнашуы формасында;

4. Бер жыелышта берничә инициативалы проект карапында мөмкин. Күрсәтелгән очракта жыелышны оештыру hем уздыру буенча хокук hем бурычлар проектлар инициаторлары тарафыннан бергә гамәлгә ашырыла.

5. Жыелыш үткәрү, документлар әзерләү hем тарату чыгымнары өчен проект инициаторы жаваплы.

6. Мәмәшир авыл башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткәрүдә ярдәм күрсәтә, шул исәптән аны үткәрү өчен түләүсез бина бирә. Мәмәшир авыл башкарма комитеты каары белән жыелышлар үткәрү өчен бирелә торган биналарның исемлеге билгеләнергә мөмкин.

7. Катнашучылар саны 50 кешене тәшкил иткәндә жыелыш хокуклы дип санала.

7 статья. Жыелышны үткәрүгә әзерлек

1. Жыелышны уздыру турында проект инициаторы каарында түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) фикерләшү өчен жыелыш үткәрелә торган инициативалы проект;
- 2) жыелыш үткәрү формасы (кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно));

3) жыелышның көн тәртибе, ә жыелыш кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно) уздырылган очракта – халыкның тавыш бирүен уздыру планлаштырыла торган мәсъәләләр;

4) жыелыш уздыру датасы, вакыты, урыны, ә жыелыш кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно) уздырылган очракта – шулай ук тавыш бирүгә куелган мәсъәләләр буенча халыкның каарларын кабул иту тәмамлану датасы hем мондый каарлар тапшырылырга тиешле урын яисә адрес, йә тавыш бирүгә куелган мәсъәләләр буенча тавыш бирү өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану турында каар;

5) кара-каршы фикер алышу (очно) формасында үткәрелә торган жыелышта катнашучыларның яисә, жыелышны кара-каршы фикер алышу-читтән торып (очно-заочно) уздырган очракта, көн тәртибендәгә мәсъәләләр буенча кара-каршы фикер алышуда катнашучыларның фаразланган саны;

- 6) жыелыш үткәрелә торган территориядә яшәүчеләргә аны уздыру

турында мәгълүмат бирү ысуллары;

2. Проектның инициаторы Мәмәшир авыл башкарма комитетына жыелыш үткөрү турында аны уздыру көннөн кадәр 10 көннөн дә соңга калмыйча язмача хәбәрнамә жиберә.

3. Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәдә түбәндәгеләр күрсәтелә:

1) проект инициаторы турында белешмәләр (инициативалы төркем әгъзаларының фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны);

2) әлеге статьяның 1 өлешендә каралган белешмәләр

3) проект инициаторларының жыелышны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә функцияләрен үтәргә вәкаләтле затлары фамилияләре, исемнәре, атасының исеме, телефон номерлары.

4) жыелыш уздыруга ярдәм итү турында, шул исәптән жыелыш (жыелышны кара-каршы фикер алышу-читтән торып уздырган очракта кара-каршы фикер алышу) уздыру өчен урын бирү турында һәм (яисә) тавыш бирүгә қуелган мәсьәләләр буенча тавыш бирү өчен махсуслаштырылган сайттан файдалану турында үтенеч;

4. Жыелышны уздыру турында хәбәрнамәгә проект инициаторы һәм проектның инициаторы аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә бирү функцияләрен башкарырга вәкаләтле итеп билгеләгән затлар тарафыннан имза салына. Инициатив төркем исеменнән жыелыш үткөрү турында хәбәрнамәгә инициатив төркем тарафыннан аны оештыру һәм уздыру буенча күрсәтмә функциясен үтәргә вәкаләтле итеп билгеләнгән затлар имза сала.

5. Жыелышны уздыру өчен урын бирү турында үтенеч булган очракта, Мәмәшир авыл башкарма комитеты хәбәр килгән көннөн алып биш көн эчендә уздыру өчен урын бирү мөмкинлеге турында проект инициаторына хәбәр итә яисә жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртергә тәкъдим итә. Проектның инициаторы күрсәтелгән тәкъдимне алган көннөн алып өч көн эчендә жыелышны (жыелышны кара-каршы фикер алышу-читтән торып уздырган очракта кара-каршы фикер алышу) уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртүгә ризалығы яисә килешмәве турында хәбәр итәргә тиеш.

6. Мәмәшир авыл башкарма комитеты жыелыш үткөрү турында, шул исәптән инициативалы проект белән танышу тәртибе турында «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендә Кукмара муниципаль районнының рәсми сайтында яисә махсуслаштырылган сайтта белешмәләр урнаштыра:

1) хәбәрнамә көргән көннөн алып өч көн эчендә жыелыш үткөрү турында;

2) жыелышны уздыру урынын һәм (яисә) датасын һәм вакытын үзгәртү турындағы тәкъдим белән проект инициаторы ризалығын алганнын соң ике көннөн дә соңга калмыйча (жыелыш кара-каршы фикер алышу-читтән торып уздырылган очракта, кара-каршы фикер алышу).

7. Мәмәшир авыл башкарма комитеты проект инициаторына жыелыш үткәрүдә ярдәм итү максатларында вәкаләтле вәкил билгеләп куярга хокуклы. Мәмәшир авыл башкарма комитеты вәкаләтле вәкилне билгеләп кую турында алдан ук проект инициаторына хәбәр итә.

8 статья. Жыелышны кара-каршы фикер алышу (очно) формасында уздыру тәртибе

1. Жыелыш башланганчы, проект инициаторы жыелышта катнашкан гражданнары Мәмәшир авыл башкарма комитеты раслаган форма буенча исемлек төзеп теркәүне тәэмін итә. Жыелышта катнашкан гражданнар исемлеге жыелыш беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып тора.

2. Жыелыштың көн тәртибе мәсьәләләре буенча тавыш бирү тәртибе жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән раслана. Көн тәртибендәге мәсьәләләр буенча каарлар жыелышта катнашучыларның күпчелек тавышы белән кабул ителә.

3. Жыелыш проект инициаторы вәкиле тарафыннан ачыла. Жыелышны алыш бару өчен рәис һәм секретарь сайланы.

4. Рәис жыелышны алыш бара, көн тәртибендәге мәсьәләләрне игълан итә, катнашучыларга чыгыш ясау өчен сүз бирә, жыелышта кабул ителгән каарларны формалаштыра, аларны тавыш бирүгә куя, тавыш бирү нәтижәләрен игълан итә.

5. Секретарь жыелыш беркетмәсен алыш бара, анда жыелыш кабул иткән барлык каарлар чагылдырыла, алар буенча тавыш бирү нәтижәләре күрсәтелә. Жыелыш беркетмәсенә секретарь һәм жыелыш рәисе имза сала.

6. Жыелыш беркетмәсендә түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) жыелышны уздыру урыны һәм вакыты;
- 2) жыелышта катнашкан гражданнар саны;
- 3) яшәү урынын күрсәтеп, жыелыш рәисе һәм секретаре турында белешмәләр;
- 4) жыелыштың көн тәртибе, чыгышларның эчтәлеге;
- 5) көн тәртибендәге сораулар буенча кабул ителгән каарлар

9 статья. Инициативалы проектларны тәкъдим иту мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе үткәру

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру күздә тотыла торган территориядә 16 яшкә житкән яшәүчеләрнең саны 1000 кешедән артып киткән очракта, инициативалы проектларны тәкъдим иту мәсьәләләре буенча гражданнар конференциясе (алга таба – конференция) уздырылырга мөмкин.

2. Конференция, әлеге статьяда билгеләнгән үзенчәлекләрне исәпкә алыш, әлеге Тәртипнең 7-10 статьяларында билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

3. Әлеге Тәртипнең 8 статьясындагы 1 өлешендә каралган нигезләмәләр белән беррәттән конференция үткәру турында проект инициаторы каарында түбәндәгеләр күрсәтелергә тиеш:

- 1) делегацияләрне сайлау вәкилләгә нормасы, ул территориянең 16 яшкә житкән 100 кешесенә 1 делегаттан ким була алмый;
  - 2) делегатларны сайлау өчен жыелышлар уздыру сроклары һәм тәртибе.
4. Конференция беркетмәсенең аерылгысыз өлеше булып делегатларны

сайлау турында жыелыш беркетмәләре тора.

10 статья. Инициативалы проектларга ярдәм йөзеннән гражданнар имзаларын жыю

Инициативалы проектларны хуплап гражданнар имзаларын жыю (алга таба – имзалар жыю) проект инициаторы тарафыннан үткәрелә.

Инициативалы проектларны хуплап имзалар саны, инициатив төркем әгъзаларының имзаларын да кертеп, кимендә егерме биш кеше булырга тиеш.

Имзалар түбәндәге тәртиптә жыела:

1) имзалар аларны имза кәгазенә керту юлы белән жыела, аның формасы Мәмәшири авыл башкарма комитеты тарафыннан раслана;

2) имзалар кәгазенә имзалар жыю гамәлгә ашырыла торган инициативалы проект күрсәтелә;

3) имзалар кәгазенә кешенең имzasы hәм аны кую датасы куела. Имза hәм аны кую датасын кеше үз кулы белән куя. Имзалар кәгазенә үз имzasын куйган кеше турындагы белешмәләр имзалар кәгазенә аның үтенече буенча имзалар жыюны гамәлгә ашыручы зат тарафыннан кертелергә мөмкин. Күрсәтелгән белешмәләр бары тик кулдан язу ысулы белән генә кертелә, шул ук вакытта карандашлар куллану рөхсәт ителми;

4) кеше **бер үк** инициативалы проектны хуплап бер генә тапкыр имза куярга хокуклы;

5) hәр имзалар кәгазе имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторының имзалары белән таныкланырга тиеш. Имзалар кәгазен таныклаганда, имзалар жыюны башкарган проект инициаторы вәкиле үз кулы белән фамилиясен, исемен hәм атасының исемен, туу датасын, яшәү урыны адресын күрсәтә, шулай ук имzasын hәм аны кую датасын күрсәтә;

6) Имзалар жыйганда, имза кәгазенең алгы ягын hәм арткы ягын тутыру рөхсәт ителә. Шул ук вакытта арткы як имзаларның бердәм нумерациясе белән алгы якның дәвамы булып тора, э таныклау имзалары hәм имзалар жыюны гамәлгә ашыручы проект инициаторы вәкиле турында белешмәләр имза кәгазенең арткы ягына соңғы имзадан соң ук куела;

7) Имзалар жыйганда hәр кешенең «Шәхси мәгълүматлар турында» Федераль законның 9 статьясында билгеләнгән таләпләр нигезендә рәсмиләштерелә торган шәхси мәгълүматларны эшкәртүгә ризалыгы алынырга тиеш.

11 статья. Элеге инициативалы проектка ярдәм итү турында аларның фикерен ачыклау өчен гражданнардан сораштыру үткәрү

1. Инициативалы проектны Кукмара муниципаль районның Мәмәшири авыл жирлеге халкы мәнфәттәрендә туләм гамәлгә ашыру тәкъдим ителгән очракта элеге инициативалы проектка ярдәм итү турындагы фикерләрен ачыклау өчен, гражданнардан Мәмәшири авыл жирлеге халкы яисә инициативалы проект тормышка ашырылырга тәкъдим ителә торган аның өлеше инициативасы белән

сораштыру (алга таба – сораштыру) уздырыла.

1. Сораштыруны билгеләү өчен проект инициаторы Кукмара муниципаль районының Мәмәширк авыл җирлеге Советына гариза жибәрә, анда түбәндәгеләр күрсәтелә:

- 1) сораштыру уздыру тәкъдим ителә торган инициативалы проект;
- 2) проект инициаторы тәкъдимнәре:
- ә) сораштыру үткәру датасы һәм сроклары турында;
- б) сораштыру үткәргәндә тәкъдим ителә торган сорауны (сорауларны) формалаштыру турында;
- в) сораштыру үткәру методикасы турында;

г) сораштыруда катнашучы Кукмара муниципаль районының Мәмәшир авыл җирлегендә яшәүчеләрнең минималь саны турында;

3) проект инициаторы турында белешмәләр (инициатив төркем әгъзаларының фамилиясе, исемнәре, атасының исеме, аларның яшәү яисә булу урыны турында белешмәләр, авыл торак пункты старостасының фамилиясе, исеме, атасының исеме, чараның башка инициаторы исеме һәм аның урнашкан урыны).

2. Эгәр проектның инициаторы инициатив төркем булса, гариза инициатив төркемнәң барлық әгъзалары тарафыннан имзалана. Эгәр проектның инициаторы әлеге Тәртипнәң 4 статьясындагы 1 өлешенән күрсәтелгән башка затлар булса, гариза проект инициаторының вәкаләтле заты һәм Кукмара муниципаль районының Мәмәшир авыл җирлеге яисә инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган аның өлешенән кименә 10 кешесе тарафыннан имзалана. Бу очракта гаризада шулай ук гаризаны имзалаған затлар турында белешмәләр (фамилияләре, исемнәре, әтисенәң исеме, аларның яшәү яки булу урыны турында белешмәләр) күрсәтелә.

3. Кукмара муниципаль районаны Мәмәшир авыл җирлеге Советы гариза кергән көннән алып кименә 30 көндә аны карый һәм сорашып белешүне билгеләү яисә сорашып белешүне билгеләүдән баш тарту турында каар кабул итә.

4. Эгәр жибәрелгән хокук бозулар инициативаны тәкъдим итүдә катнашкан Кукмара муниципаль районының Мәмәшир авыл җирлеге халкының ихтыяр белдерү нәтижәләрен дөреслек белән билгеләргә мөмкинлек бирмәсә, әлеге статьяда билгеләнгән сораштыру уздыру турынданы инициативаны тәкъдим итү тәртибен бозу сораштыру үткәрудән баш тартуга нигез була.

5. Инициативалы проектларны тәкъдим итү мәсьәләләре буенча гражданнардан сорашып белешу «Кукмара муниципаль районаны Мәмәшир авылы җирлегендә гражданнардан сорашып белешүне билгеләү һәм уздыру тәртибе турында» 2007 елның 17 октябрендәге 35 номерлы Мәмәшир авыл җирлеге Советы каары белән билгеләнгән тәртиптә уздырыла.

6. Сораштыруда инициативалы проектны гамәлгә ашыру тәкъдим ителә торган муниципаль берәмлектә яисә аның өлешенән дәгэ 16 яшькә житкән яшәүчеләр катнашырга хокуклы.

7. Мәмәшир авыл башкарма комитеты сораштыру нәтижәләрен проект инициаторына нәтижә чыгарганнын соң З эш көненнән дә соңга калмыйча

житкерә.

Бүлек 3. Инициативалы проектларны керту һәм карау **12 статья. Инициативалы проектларны керту**

1. Инициативалы проектны Мәмәшир авыл башкарма комитетына керткәндә түбәндәгеләр тапшырыла:

1) проектның көгазь чыганактагы һәм электрон рәвештә график һәм (яисә) таблица материаллары күшымта итеп бирелергә мөмкин булган тасвиrlамасы;

2) инициатив төркем төзү беркетмәсе яисә әлеге Нигезләмәнең 4 статьясындағы 4, 5 өлешләре нигезендә башка документлар, шулай ук инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда аның исеменнән Мәмәшир авыл башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә вәкаләтле затларны билгеләү турында проект инициаторының карары;

3) гражданнар жыелышы яисә конференциясе беркетмәсе, гражданнардан сораштыру нәтижәләре һәм (яисә) муниципаль берәмлек халкының яисә аның өлешенең инициативалы проектка ярдәм күрсәтүен раслый торган имзалар көгазыләре.

2. Әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документлар инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда, проектның инициаторы тарафыннан турыйдан-турды Мәмәшир авыл башкарма комитеты белән хезмәттәшлек итәргә билгеләнгән вәкаләтле зат тарафыннан нил авыл башкарма комитетына тапшырыла яисә аны жибәргәндә бәясен билгеләп һәм эчендәге эйберләре исемлеге белән почта аша жибәрелә.

3. Мәмәшир авыл башкарма комитеты тарафыннан әлеге статьяның 1 өлешендә күрсәтелгән документларны алу көне проектны керту датасы булып тора.

4. Мәмәшир авыл башкарма комитетына документлар инициативалы проектны караганда һәм гамәлгә ашырганда Мәмәшир авыл башкарма комитеты белән турыйдан-турды эш итәргә вәкаләтле зат тарафыннан тапшырылган очракта, күрсәтелгән затка исемлекне һәм Мәмәшир авыл башкарма комитеты тарафыннан аларны алу датасын күрсәтеп, документлар алу турында расписка бирелә. Расписка Мәмәшир авыл башкарма комитеты тарафыннан документларны алган көнне бирелергә тиеш.

13 статья. Инициативалы проектларны карау комиссиясе

1. Инициативалы проектларны карау комиссиясе (алга таба – комиссия) инициативалы проектларның социаль-икътисадый әһәмиятен объектив бәяләү һәм аларны конкурс нигезендә сайлап алуны уздыру максатларында төзелә.

2. Комиссия саны 6 кеше тәшкил итә.

3. Комиссиянең персональ составы Мәмәшир авыл жирлеге башкарма комитеты карары белән билгеләнә. Комиссия әгъзаларының гомуми саныннан яртысы Мәмәшир авыл жирлеге Советы тәкъдимнәре нигезендә билгеләнә.

Комиссия составы комиссия кабул итэ торган каарларга йогынты ясарга мөмкин булган мэнфэгатьлэр конфликтлары барлыкка килү мөмкинлеген булдырмычча төзелэ.

4. Комиссия комиссия рэисеннэн, комиссия рэисе урынбасарыннан, комиссия секретаре һәм комиссия эшендә шәхсән катнашучы комиссия әгъзаларыннан тора.

5. Комиссия рэисе:

- 1) комиссия эшен оештыра, аның эшчәнлегенә житәкчелек итэ;
- 2) комиссиянең чираттагы утырышының көн тәртибе проектын формалаштыра;
- 3) комиссия әгъзаларына йөкләмәләр бирэ;
- 4) комиссия утырышларында рэислек итэ.

6. Комиссия рэисе урынбасары комиссия рэисе вакытлыча булмаган очракта аның вазыйфаларын башкара.

7. Комиссия секретаре:

1) комиссия эшчәнлеген мәгълүмати һәм документлар белән тәэммин итэ, шул исәптән комиссия утырышына әзерлекне дә тәэммин итэ;

3) комиссия әгъзаларына, комиссия утырышына чакырылган проектлар инициаторларына һәм башка затларга комиссиянең чираттагы утырышын уздыру датасы, урыны һәм комиссиянең чираттагы утырышы көн тәртибе турында хәбәр итэ;

3) комиссия утырышлары беркетмәләрен алып бара.

8. Комиссия әгъзасы:

1) комиссия эшендә, шул исәптән комиссия утырышларында катнаша;

2) комиссия эше мәсьәләләре буенча тәкъдимнәр кертә;

3) комиссия утырышларында карала торган документлар һәм материаллар белән таныша;

4) комиссия утырышында катнашучыларга сораулар бирэ;

5) комиссия утырышларында тавыш бирэ.

9. Комиссия эшенең төп формасы утырышлар була.

10. Комиссия утырыши анда комиссия әгъзаларының яртысыннан да ким булмаган өлеше булу шартыларында хокуклы дип санала.

11. Проектның инициаторларына һәм аларның вәкилләренә комиссия тарафыннан инициативалы проектларны карауда катнашу һәм алар буенча үз позицияләрен бәян итү мөмкинлеге тәэммин ителә. Инициативалы проектны карау планлаштырыла торган комиссия утырышы турында проект инициаторларына аны үткәрү көненә кадәр биш көннән дә соңга калмыйча хәбәр ителә.

12. Проект буенча фикер алышу һәм комиссия тарафыннан каарлар кабул итү проект инициаторы һәм чакырылган башка затлар катнашыннан башка башкарьыла.

13. Комиссия каары утырышта катнашучы комиссия әгъзалары саныннан гади күпчелек ачык тавыш бирү юлы белән кабул ителә. Тавышлар тигез булганда, утырышта рэислек итүченең тавышы хәлиткеч булып тора.

Комиссия әгъзалары каарлар кабул итү турындагы мәсьәләләр буенча фикер алышканда бертигез хокукларга ия.

15. Комиссия кабул иткән карап белән килешмәгән очракта, комиссия әгъзасы үзенең аерым фикерен язмача бәяն итәргә хокуклы, ул комиссия утырышы беркетмәсенә күшүп бирелергә тиеш.

16. Комиссия утырышы нәтиҗәләре буенча беркетмә төzelә, ана комиссия утырышында рәислек итүче, комиссия секретаре һәм комиссия утырышында катнашкан комиссия әгъзалары тарафынан комиссия утырышы уздырылғаннан соң өч эш көне эчендә имза салына.

Комиссия секретаре комиссия утырышы беркетмәсенә имза салынган көннен иртәгесеннән дә соңга калмыйча аны Мәмәшири авыл башкарма комитеты Житәкчесенә жибәрә.

18. Комиссия эшчәнлеген оештыру-техник тәэмин итүне Мәмәшири авыл башкарма комитеты гамәлгә ашыра.

14 статья. Мәмәшири авыл башкарма комитеты тарафыннан инициативалы проектны карау тәртибе

1. Инициативалы проект Мәмәшири авыл башкарма комитеты тарафыннан аны керткән көннән соң 30 көн эчендә карала.

2. Инициативалы проектны Мәмәшири авыл башкарма комитетына керту турындагы мәгълүмат инициативалы проект Мәмәшири авыл башкарма комитетына кертелгән көннән соң өч эш көне эчендә «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация чөлтәрендәге Кукмар муниципаль районның рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш һәм әлеге Тәртипнең 2 статьясындагы 2 өлешендә күрсәтелгән, шулай ук проект инициаторлары турында белешмәләр булырга тиеш. Бер үк вакытта гражданнарга Мәмәшири авыл башкарма комитетына инициативалы проект буенча үз искәрмәләрен һәм тәкъдимнәрен тапшыру мөмкинлеге турында, аларны тәкъдим итү вакытын күрсәтеп, мәгълүмат бирелә.

3. Инициативалы проект буенча искәрмәләр һәм тәкъдимнәр тәкъдим итү срогы жиде эш көне тәшкил итә. Үзләренең күрсәтмәләрен һәм тәкъдимнәрен Кукмар муниципаль районның Яңыльский авыл жирлегендә яшәүче 16 яшькә житкән халкы жибәрергә хокуклы. Күрсәтмәләр һәм тәкъдимнәр Мәмәшири авыл башкарма комитетына шәхсән турыдан-туры тапшырыла яисә почта аша яки маҳsusлаштырылган сайтта форманы тутыру юлы белән жибәрелә.

4. Инициативалы проект буенча искәрмәләрне һәм тәкъдимнәрне гомумиләштерүне комиссия гамәлгә ашыра.

5. Инициативалы проектны карау нәтиҗәләре буенча комиссия Мәмәшири авыл жирлеге башлыгына әлеге статьяның 7 өлешендә күрсәтелгән карапларның берсен кабул итәргә тәкъдим итә. Комиссия карапында шулай ук проектны эшләп бетерү буенча тәкъдимнәр булырга мөмкин.

Мәмәшири авыл башкарма комитетына берничә, шул исәптән эчтәлеге буенча шундый ук өстенлекле проблемаларны тасвирлап, инициативалы проект кертелгән очракта, комиссия Мәмәшири авыл жирлеге башлыгына конкурс нигезендә сайлап алуны үткәрүне оештырырга кинәш итә.

6. Конкурс нигезендә сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә оештырыла. Конкурс нәтижәсендә сайлап алуны үткәрү турындагы хәбәр

проектлар инициаторларына тиешле карап кабул ителгэннэн соң өч көннөн дә соңга калмыйча жибәрелә.

7. Комиссия кинәшен исәпкә алып яисә конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча Мәмәшир авыл жирлеге башлыгы түбәндәге каарларның берсен кабул итә:

1) инициативалы проектны хупларга һәм инициативалы проектны хупларга һәм аның өстендей эшне Кукмар муниципаль районның Мәмәшир авыл жирлеге бюджеты турындагы карап белән каарлган максатларга бюджет ассигнованиеләре чикләрендә һәм (яисә) Кукмар муниципаль районның Мәмәшир авыл жирлеге бюджеты проектын төзү һәм карау (Кукмар муниципаль районның Мәмәшир авыл жирлеге бюджеты турындагы каарга үзгәрешләр кертү) тәртибе нигезендә эшне дәвам итәргә;

2) инициативалы проектны хуплаудан баш тартырга һәм, инициативалы проектны хуплаудан баш тарту сәбәгләрен курсәтеп, аны проект инициаторларына кайтарырга.

8. Мәмәшир авыл жирлеге башлыгы түбәндәге очракларның берсендә инициативалы проектны хуплаудан баш тарту турында карап кабул итә:

1) инициативалы проектны кертүнен һәм аны карауның билгеләнгән тәртибен үтәмәү;

2) инициативалы проектны Россия Федерациясенең федераль законнары һәм башка норматив хокукый актлары, Татарстан Республикасы законнары һәм башка норматив хокукый актлары таләпләренә, Кукмар муниципаль районаны Мәмәшир авыл жирлеге уставына туры килмәве;

3) жирле үзидарә органнарының кирәклө вәкаләтләре һәм хокуклары булмаганлыктан, инициатив проектны гамәлгә ашыру мөмкинлеге булмау;

4) формалаштыру чыганагы булып инициатив түләүләр тормый торган инициативалы проектны гамәлгә ашыру өчен кирәклө чараплар куләмендә Кукмар муниципаль районның Мәмәшир авыл жирлеге бюджеты акчалары булмау;

5) инициативалы проектта тасвиrlанган проблеманы нәтижәлерәк ысул белән хәл итү мөмкинлеге булу;

6) инициативалы проектны конкурс нигезендә сайлап алуны узмаган дип тану.

9. Проектны карау нәтижәләре буенча карап проект инициаторына кабул ителгән көненнән соң өч көннөн дә соңга калмыйча проект инициаторына жибәрелә.

10. Мәмәшир авыл башкарма комитеты проект инициаторларына бергәләп инициативалы проектны эшләп бетерергә тәкъдим итәргә хокуклы, ә әлеге статьяның 8 өлешендәге 5 пунктында каарлган очракта, тәкъдим итәргә бурычлы, шулай ук аны башка муниципаль берәмлекнен жирле үзидарә органы яисә дәүләт органы карамагына аларның компетенцияләре нигезендә каарга тәкъдим итәргә тиеш. Проектны эшләп бетерү өчен, комиссия әгъзалары, Мәмәшир авыл башкарма комитеты вәкилләре, проект инициаторы вәкилләре арасыннан эшче төркем төзи, шулай ук проектны эшләп бетерү срокын билгели. Эшләп бетерелгән инициативалы проект Комиссия тарафыннан әлеге Тәртипнен 15 статьясы һәм әлеге статья нигезендә карала.

15 статья. Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу

1. Конкурс нигезендә сайлап алуны комиссия гамәлгә ашыра.
2. Конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары түбәндәгеләр:
  - 1) инициативалы проект хәл итүгә юнәлдерелгән проблеманы ачыклауда һәм аны гамәлгә ашыруда халыкның катнашу дәрежәсе;
  - 2) инициатив проектны гамәлгә ашырудан социаль нәтижәлелек;
  - 3) Конкурс нигезендә сайлап алу критерийлары, аларның кыйммәте, аларга тиешле баллар һәм үлчәм коэффициентлары (алга таба – критерийлар) әлеге Тәртипкә күшымтада билгеләнгән.
3. Конкурс нигезендә сайлап алу әлеге Тәртипнең 15 статьясы нигезендә үткәрелә торган комиссия утырышында гамәлгә ашырыла.
4. Комиссия конкурс сайлавы узган инициативалы проектларны ачыклау критерийлары нигезендә инициативалы проектларны бәяли
5. Конкурс нигезендә сайлап алу нәтижәләре буенча, комиссия критерийлары нигезендә йомгаклау билгесен исәпкә алыш, комиссия инициативалы проектларны конкурс сайлавын узган яисә узмаган дип игълан итү турында каарлар кабул итә.
6. Конкурс нигезендә сайлап алуны узган дип барлық критерийлар буенча максималь суммар балл алган инициативалы проект (ике, өч инициативалы проект h.b.) игълан ителә.

16 статья. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында Мәмәшири авыл башкарма комитеты каары

1. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турында Мәмәшири авыл башкарма комитеты Житәкчесе каар чыгара.
2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру турындагы каарда түбәндәгеләр булырга тиеш:
  - 1) инициатив проектны гамәлгә ашыру нәтижәсендә (адресын яисә урынын күрсәтеп) төзелергә тиешле объектның исеме яисә инициатив проект гамәлгә ашыруга юнәлдерелгән чараның исеме;
  - 2) Кукмара муниципаль районының Мәмәшири авыл жирлеге бюджеты акчаларын тоту юнәлеше (төзелеш реконструкция, сатып алу, чара (чаралар) уздыру, башкасы);
  - 3) инициативалы проектны гамәлгә ашыруга бүләп бирелә торган Кукмара муниципаль районының Мәмәшири авыл жирлеге бюджеты акчаларының баш бүлүчесе исеме;
  - 4) заказчи, төзүче исеме;
  - 5) объектны файдалануга тапшыру (сатып алу), чараны (чараларны) гамәлгә ашыру срокы;
  - 6) инициатив түләүләр күләме бүләп, объектның фаразланган (чикле) бәясе яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның ин чик күләме;
  - 7) инициатив түләүләр күләмен күрсәтеп, объектның күздә тотыла

торган (иң чик) бәясен яисә чараны (чараларны) уздыруга акчаларның иң чик күләмен гамәлгә ашыру еллары буенча бұлу.

**17 статья. «Интернет» мәгълүмат-коммуникация өзгөрдөнде
инициативалы проект турында мәгълүматны бастырып
чыгару (халықка жіткереу) һәм урнаштыру тәртибе**

1. Инициативалы проектны Мәмәшир авыл башкарма комитеты тарафыннан карау турында, инициативалы проектны гамәлгә ашыру барышы турында, шул исәптән акчаларны файдалану, аны гамәлгә ашыруда кызыксынучы затларның мөлкәти һәм (яисә) хезмәт катнашуы турында мәгълүмат Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында басылып чыгарға һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация өзгөрдөнде Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында урнаштырылырга тиеш.

2. Инициативалы проектны гамәлгә ашыру йомгаклары турында Башкарма комитет отчеты Татарстан Республикасы хокукий мәгълүматының рәсми порталында бастырып чыгарылырга (халықка игълан ителергә) һәм «Интернет» мәгълүмат-телекоммуникация өзгөрдөнде Кукмара муниципаль районының рәсми сайтында инициатив проектны гамәлгә ашыру тәмамланган көннән алып 30 календарь көн әчендә урнаштырылырга тиеш.

Инициативалы проектларны тәкъдим
итү, керту, тикшерү һәм карау
Тәртибенә КУШЫМТА

Инициативалы проектларны конкурс нигезендә сайлап алу КРИТЕРИЙЛАРЫ,
аларның кыйммәте, аларга тиешле баллар һәм үлчәм коэффициентлары

№ т/б	Исеме конкурс нигезендә....	Конкурс нигезендә сайлап алу критерие	Баллар саны	Үлчәм коэффициен ты
1.	(критерийлар төркеменең исеме курсателә)			
1.1.	(критерийн ың исеме курсателә)	(критерийның кыйммәтне курсателә)	(критерийн ың тиешле кыйммәтен ә ирәшкәндә бирелә торган баллар саны курсателә)	(курсателә.... весовой коэффициен т волях от единицы в зависимости от значимости критерия, сумма всех весовых коэффициен тов должна составлять единицу)
		(критерийның кыйммәтне	90 балл	
		(критерийның кыйммәтне	80 балл	